

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Somogyi Orsolya ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Jászter Tímea jogtanácsos által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2010. november 4. napján meghozott, 10.P.21.190/2007/53. számú ítélete ellen, az alperes részéről 54., felperes részéről 55. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az alperest terhelő egyösszegű vagyoni kártérítés összegét 612.921 (hatszáztizenkétezerkilencszázhuszonegy) forintra, ebből 162.921 (százhatvankétezerkilencszázhuszonegy) forint után 2006. március 9. napjától, 79.000 (hetvenkilencezer) forint után 2006. május 10. napjától, 371.000 (háromszázhetvenegyezer) forint után 2008. október 16. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatra leszállítja. Az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest a jövedelemveszteség megfizetésére kötelező, valamint a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezi, és ebben a körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A Fővárosi Ítéltábla kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 24.000 (huszonnégyezer) forint másodfokú részperköltséget.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2006. március 9-én ...-n vezette a tulajdonában lévő haszongépjárművet. A gépjármű utasa volt a felperes fia, aki a jobb oldali első ülésen ült. A velük szemben közlekedő egyik autó vezetője vezetés közben elaludt, áttért a menetiránya szerinti bal oldali sávba, és nekiütközött a felperes által vezetett gépjárműnek. A felperes fia a balesetben az életét vesztette. A felperes a balesetben a jobb halántéktáj zúzott sebzését, az arc zúzódását, agyrázkódást, jobb arcüreg bevérvését, a jobb oldali második borda törését, a jobb oldali térdszalag szakadását, a jobb szárcapocsfaj csúcsának leszakadását és a jobb oldali külső gumó törését szenvedte el. A felperes 2006. március 9-től március 17-ig, majd 2006. október 19-től október 24-ig kórházi kezelés alatt állt. Az elszakadt térdízület szalagok pótlására műtéti úton került sor. A térdszalag sérülése következtében a felperesnél maradandó testi fogyatékoság alakult ki, munkaképessége 16 % mértékben csökkent. A térdízület baleseti eredetű elfajulása miatt az állapota később rosszabbodhat. A közlekedési balesetet okozó gépjármű üzemben tartója az alperessel kötött kötelező gépjármű felelősségbiztosítási szerződést, ami a baleset időpontjában is hatályban volt.

A felperes a baleset miatt keletkezett vagyoni és nem vagyoni kárainak a megtérítése iránt terjesztett elő keresetet. A kártérítés egyes tételei után a keresetlevélben megjelölt időpontoktól tartott igényt törvényes mértékű késedelmi kamatra. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a perrel felmerült költségeinek a megfizetésére is.

Az alperes az ellenkérelmében a helytállási és fizetési kötelezettségét elismerte. Hivatkozott azonban arra, hogy a felperes biztonsági öve nem volt bekapcsolva a baleset bekövetkezésekor. Ezzel a mulasztásával a felperes közrehatott a kárainak a bekövetkezésében, emiatt indokolt a kármegosztás alkalmazása. Az alperes a védekezésében tételesen vitatta a felperes követelésének az összegét.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 802.121 forint tőkét, ebből 162.921 forint után 2006. március 9. napjától, 79.000 forint után 2006. május 10. napjától, 189.200 forint után 2006. június 10. napjától, 371.000 forint után 2008. október 16. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 4.500.000 forint tőkét és annak 2006. március 9. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, valamint 2010. december 1. napjától kezdődően havonta 9.000 forint járadékot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a feljegyzett kereseti illetéket és az állam által előlegezett költséget az állam viseli. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 250.000 forint perköltséget. Az ítélet járadékra vonatkozó részét előzetesen végrehajthatónak nyilvánította. Az elsőfokú bíróság a felperes elismerése alapján tényként állapította meg az

ítéletének az indokolásában, hogy a felperes nem használta a biztonsági övet a baleset bekövetkezésekor. A perben szerzett orvosi szakvélemény alapján azonban úgy foglalt állást, hogy a biztonsági öv használatával a felperes arc és mellkas sérülései lettek volna elkerülhetők, a maradandó fogyatékoságot okozó térsérülés azonban a biztonsági öv használata mellett is bekövetkezett volna. Ebből azt a jogi következtetést vonta le, hogy a biztonsági öv használatának az elmulasztása nem értékelhető a felperes felróható közrehatásaként, és kármegosztásra nem ad alapot. Az elsőfokú bíróság a temetéssel felmerült költség jogcímén 63.500 forint, a kórházba vásárolt ingóságok beszerzésének költsége jogcímén 10.000 forint, gyógyszerek és gyógyhatású készítmények beszerzésével felmerült költség jogcímén 69.000 forint, közlekedési költség jogcímén 7.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest. A kulturális többletköltség megfizetésére irányuló igényrel kapcsolatban az volt az elsőfokú bíróság álláspontja, hogy a felperes az egészségi állapota és mozgáskorlátozottsága miatt a baleset után hat hónapig kénytelen volt az otthonában tartózkodni. Ennek következményeként több újságot és több folyóiratot olvasott. Tényként állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes felesége tagsági kártyával rendelkezett egy DVD kölcsönzőben, ahol egy DVD napi bérleti díja 450 forint volt. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a felperes igényét megalapozottnak ítélte meg, és havonta 5.000 forint költség alapulvételével mindösszesen 30.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest. A felperes állapotfenntartó járadék, illetve kontroll és gyógytorna költsége megfizetése iránti kereseti kérelmét az elsőfokú bíróság azzal az indokolással utasította el, hogy a felperes nem bizonyította költségeinek a felmerülését. Szobabicikli beszerzésének jogcímén 20.000 forintot, gondozással felmerült költség jogcímén 72.000 forintot ítelt meg a felperesnek. A háztartási és ház körüli munkák költségének megtérítésére irányuló kereseti kérelemmel kapcsolatban az elsőfokú bíróság a szerzett orvosszakértői véleményből arra a következtetésre jutott, hogy a felperes a nehéz háztartási- és kerti munkák végzésében segítségre szorul. Emiatt a háztartási kisegítő igénybevétele a felperes részéről a baleset után öt hónapig volt szükséges. Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a nehéz háztartási munkák tekintetében a felperes jelenleg is segítségre szorul. Tényként rögzítette, hogy a felperes a balesetet megelőzően segített a háztartási és a ház körüli munkákban, az ilyen jellegű munkák elvégzésére azonban a mozgáskorlátozottsága miatt már nem képes teljes körűen. A felperes követelését a 2006. március 9-től a 2006. augusztus 31-ig tartó időszakban havonta 20.000 forint, a 2006. szeptember 1-jétől 2006. december 31-ig tartó időszakban havonta 5.000 forint, 2007-re havonta 6.000 forint, 2008-ra havonta 7.000 forint, 2009-re havonta 8.000 forint, és 2010-re havonta 9.000 forint mérlegeléssel megállapított összeg erejéig ítélte megalapozottnak. A felperest megillető összegből az elsőfokú bíróság levonta az alperes által teljesített 15.000 forintot, és összesen 371.000 forint lejárt járadék, valamint 2010. december 1-től havonta 9.000 forint folyamatos járadék megfizetésére kötelezte az alperest. A felperes jövedelemveszteség és erőmegfeszítési járadék iránti igényével kapcsolatban az elsőfokú bíróság a csatolt igazolások alapján megállapította, hogy a felperes jövedelme a baleset után tíz hónapig nem érte el a baleset előtti jövedelmét. A felperes keresetveszteségét 54.200 forintban határozta meg, és úgy foglalt állást, hogy az alperes ezt köteles megtéríteni a Ptk. 356. §-a és 357. § (1)

bekezdése alapján. Tényként állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy ezt követően a felperes jövedelme meghaladta a baleset előtti jövedelmét, ezért keresetveszteség nem volt megállapítható. Az orvosszakértői vélemény alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperesnek a munkája ellátásához ereje kis mértékű megfeszítésére van szükség. A szakvéleménynek és a perben kihallgatott tanúk vallomásának egybevetéséből arra a következtetésre jutott, hogy a felperes nem igazolta, hogy jövedelmét rendkívüli munkateljesítménnyel éri el. Emiatt az elsőfokú bíróság a felperes erőmegfeszítésre alapított járadék iránti követelését nem tartotta megalapozottnak. A nem vagyoni kártérítés iránti követeléssel kapcsolatban az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a felperes maradandó egészségkárosodása és fiának elvesztése a felperes életét véglegesen és hátrányosan megváltoztatta. Sérült a felperes családjának az épsége, a felperes teljes értékű munka elvégzésére nem képes, jövőképe bizonytalanná vált. A felperes balesetből eredő maradandó fogyatékosága miatt korlátozottá vált a szabadidős tevékenységek folytatásának a lehetősége is. Mindezek a hátrányok a felperesnek nem vagyoni kárt okoztak, amelyek kiegyenlítésére az elsőfokú bíróság álláspontja szerint 4.500.000 forint nem vagyoni kártérítés szükséges és indokolt.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mind a felperes, mind az alperes fellebbezést terjesztett elő.

A felperes fellebbezése az ítélet részbeni megváltoztatására, az alperest terhelő egyösszegű vagyoni kártérítés 1.789.161 forintra, a folyamatos járadék havi összegének 37.000 forintra való felemelésére és az alperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult. A felperes a fellebbezésében sérelmezte az állapotfenntartó járadék iránti igényének az elutasítását. Hivatkozott arra, hogy az orvosszakértői vélemény is megállapította a fizioterápia, a gyógyfürdő és a gyógytorna igénybevételének a szükségességét, és indokoltságát. Előadta, hogy ezek a költségek bizonyítottan meghaladják a társadalombiztosítás által támogatott összeget. A felperes érvelése szerint nem kötelezhető arra, hogy a balesettel okozott költségeket az államtól követelje. A felperes nem zárható el attól, hogy a balesettel összefüggésben szükségessé váló kezelések költségeinek a megtérítését követelje az alperestől. Kifogásolta a felperes, hogy a háztartási és ház körüli munkák költségeinek az összegét az elsőfokú bíróság a bírósági gyakorlattal ellentétesen alacsony összegben állapította meg. Rámutatott, hogy szakvélemény támasztotta alá a segítő igénybevételének a szükségességét a nehéz háztartási- és ház körüli munkákban. Előadta, hogy ezek a tevékenységek minimum napi négy órát tesznek ki. A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által alkalmazott órabér eltúlzottan alacsony, ellentétes a köztudomású órabérekkel. A járadék havonkénti összegét 2006-ra 10.000 forintban, 2007-re 12.000 forintban, 2008-ra és 2009-re 14.000 forintban, 2010-re és folyamatosan 16.000 forintban kérte megállapítani. A felperes a fellebbezésében kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróság csak tíz hónapra állapított meg jövedelemveszteséget. Előadta, hogy a felperesnek neki fel nem róható módon, a balesetre visszavezethető okból nem volt bevétele 2008-ban. Emiatt a felperes igényt tarthat további 594.240 forint elmaradt jövedelem megtérítésére és annak késedelmi kamataira. A felperes álláspontja

szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a felperes keresetveszteségének az összegét. A felperes ugyanis a munkaképtelensége idejére 75 % mértékű táppénzben részesült, jövedelmének fennmaradó 25 %-át azonban elvesztette. A munkaképtelenség idejére a felperes további 122.000 forint keresetveszteség megtérítésére jogosult. Hivatkozott a felperes arra is, hogy a szakvéleménnyel és a tanúk vallomásaival bizonyította, hogy a munkáját erejének megfeszítésével végzi. Ennek alapján megalapozottan követel az alperestől 2000. december 1-től havonta 11.000 forint járadékot.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, a kulturális többletköltség, a jövedelemveszteség, a háztartási és ház körüli munkák költsége jogcímén előterjesztett kereseti kérelmek elutasítását, a nem vagyoni kártérítés 3.500.000 forintra való leszállítását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte. Fellebbezésében azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésének a következményeként tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a biztonsági öv használatának az elmulasztása nem hatott közre a felperes kárainak a bekövetkezésében. Hivatkozott arra, hogy a felperes arc és mellkas sérülései nem következtek volna be, ha a felperes bekapcsolta volna a biztonsági övet. Emiatt a biztonsági öv használatának az elmulasztása indokolja a kármegosztást. Kifejtette az alperes, hogy a felperes nem igazolta a kulturális többletköltségének a felmerülését. Okfejtése szerint a felperes otthon tartózkodása, valamint az, hogy a felperes felesége egy DVD kölcsönzőben rendelkezett tagsági kártyával, önmagukban nem alapozzák meg a kártérítés iránti igényt. Hivatkozott az alperes a fellebbezésében arra is, hogy az orvosi szakvélemény szerint a felperes csak a kifejezetten nehéz, ritkán és alkalmanként végzett háztartási és ház körüli munkák elvégzésében szorul segítségre. Erre figyelemmel a járadék iránti igénye nem megalapozott. Utalt arra is, hogy a felperes a járadék iránti igényét csak 2010. június 28-án terjesztette elő. A Ptk. 280. § (3) bekezdése alapján ezt az igényt legfeljebb hat hónapra visszamenőleg, 2006. januárjától érvényesítheti. Az alperes kifogásolta, hogy a felperes jövedelemveszteségének a megállapítása során az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes vállalkozói kivétjét nem csak személyi jövedelemadó, hanem egyéb járulékok is terhelték. Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság számítása téves. Az elsőfokú bíróság által a 2005. évi jövedelemként megállapított 606.818 forint ugyanis bruttó vállalkozói kivét volt, míg a 2006. évi 529.316 forint személyi jövedelemadóval csökkentett vállalkozói kivét. A két összeg összehasonlításából az elsőfokú bíróság tévesen vonta le azt a következtetést, hogy a felperesnek jövedelemvesztesége származott. Az alperes álláspontja szerint a felperes jövedelemvesztesége a ténylegesen elért jövedelem és a táppénz különbözetében lett volna megállapítható. Kifejtette, hogy ha a felperes részére a táppénzt üzemi baleset alapján folyósították, akkor a táppénz a felperes keresetét teljes mértékben pótolta, és a táppénzes időszakban a felperesnek nem volt jövedelemvesztesége. A nem vagyoni kártérítéssel kapcsolatban az alperes arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelése nem volt okszerű. A felperes sérülései és annak következményei nem indokolnak önmagukban 2.500.000 forint

nem vagyoni kártérítést. Az alperes álláspontja szerint a felperes nem vagyoni kárai 3.500.000 forint kártérítéssel kiküszöbölhetők.

Sem a felperes, sem az alperes fellebbezése nem támadta az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest a temetési költségek, a kórházi ingók, a gyógyszerek, gyógyhatású készítmények költségének, a közlekedési költségnek, a szobabicikli árának, és a gondozási költségeknek a megfizetésére kötelező rendelkezéseit. Ezért ezek az ítéleti rendelkezések a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján, első fokon jogerőre emelkedtek. Emiatt a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének kizárólag a fellebbezésekkel támadott - kulturális többletköltséggel, állapot fenntartó járadékkal, háztartási és ház körüli munkák költségével, jövedelemveszteséggel, erőmegfeszítési járadékkal és nem vagyoni kártérítéssel kapcsolatos - rendelkezéseit vizsgálta felül.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy mind a felperes, mind az alperes fellebbezése részben megalapozott.

Kármegosztás:

A felperes perben érvényesített vagyoni és nem vagyoni kárainak a bekövetkezése olyan közlekedési balesetre vezethető vissza, amit két gépjármű összeütközése - két személy fokozott veszéllyel járó tevékenysége - idézett elő.

A Ptk. 346. § (1) bekezdése szerint, ha a kárt több személy fokozott veszéllyel járó tevékenységgel közösen okozta, egymás közötti viszonyukban a felelősség általános szabályait kell alkalmazni.

A Ptk. - a kártérítés általános szabályait megállapító - 339. § (1) bekezdése kimondja, hogy aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az alperes a perben elismerte, hogy a felperest a baleset bekövetkezéséért nem terheli felelősség, a baleset kizárólag a másik autó vezetőjének a felróható magatartására vezethető vissza. Emiatt a felperes baleset bekövetkezésében közreható felróható magatartása a felelősség megosztása révén kármegosztásra nem adhat alapot.

A Ptk. 340. § (1) bekezdése értelmében a károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult e kötelezettségének nem tett eleget.

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 48. § (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy olyan gépkocsival, amelynek meghatározott üléseit biztonsági övvel kell felszerelni, továbbá olyan gépkocsival,

amelynek hátsó üléseit biztonsági övvel szerelték fel, csak abban az esetben szabad közlekedni, ha a biztonsági övvel felszerelt ülésen utazó személy becsatolt biztonsági övvel van rögzítve.

A felperes megsértette ezt a jogszabályi rendelkezést, és nem az adott helyzetben általában elvárható módon járt el azzal, hogy a biztonsági övet nem kapcsolta be. Ilyen módon a felperes megsértette a Ptk. 340. § (1) bekezdésében előírt kárelhárítási-kárenyhítési kötelezettségét.

A Ptk. 340. § (1) bekezdés második mondata alapján azonban a kárelhárítási, kárenyhítési kötelezettség megsértése esetén a kárért felelős személy csak azoknak a károknak a megtérítése alól mentesül, amik nem következtek volna be akkor, ha a károsult az adott helyzetben általában elvárható módon jár el.

A perben beszerezett orvosi szakvélemény alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt, hogy a biztonsági öv használata csak a felperes arc és mellkas sérüléseinek a bekövetkezését akadályozta volna meg, a maradandó fogyatékosságot és munkaképesség csökkenést eredményező térsérülést azonban nem. Erre figyelemmel az alperes azoknak a károknak a megtérítése alól mentesülhetne, amely károk a felperes arc és mellkas sérülései miatt keletkeztek. A felperes azonban ilyen károk megtérítése iránt nem terjesztett elő keresetet, az arc és mellkas sérülésekre nem vagyoni kárként sem hivatkozott, és az elsőfokú bíróság ezeket a sérüléseket a felperest ért nem vagyoni kár mértékének és a kártérítés összegének a megállapításánál is figyelmen kívül hagyta. A perben érvényesített egyéb károk - a temetési költségek kivételével - a felperes térsérülésével állnak okozati összefüggésben, így ezeknek a károknak a bekövetkezése a biztonsági öv használatával sem lett volna elkerülhető. Ezért az alperes a kártérítési kötelezettségének a mérséklése érdekében nem hivatkozhat eredményesen a felperes kárelhárítási, kárenyhítési kötelezettségének az elmulasztására, és az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a kármegosztás alkalmazására a perben nincs lehetőség.

Kulturális többletköltség:

A kártérítés iránti követelés eredményes érvényesítésének alapvető feltétele a kár bekövetkezése. Az alperes a perben vitatta, hogy a felperesnek kulturális többletköltség felmerülésével kára keletkezett.

A Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el.

A kár bekövetkezésének, a kulturális többletköltség tényleges felmerülésének a bizonyítása a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte. Ennek a

bizonyítási kötelezettségének a felperes nem tudott eredményesen eleget tenni, semmilyen módon nem bizonyította, hogy kiadása merült fel.

Az ítéltábla egyetértett az alperes fellebbezésében foglaltakkal abban, hogy a felperes otthon tartózkodása, valamint feleségének DVD kölcsönzői tagsága önmagukban még nem bizonyítják a kiadások felmerülését és a kár bekövetkezését.

A Pp. 3. § (3) bekezdés második mondata értelmében a bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkésett voltának jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli.

Ennek a törvényi rendelkezésnek az alapján a kulturális többletköltség tekintetében a bizonyítás sikertelensége a felperest terheli. Emiatt a felperes kulturális többletköltség megfizetése iránti követelése megalapozatlan.

Állapotfenntartó járadék, kontroll, gyógytorna költsége:

Ebben a körben az ítéltábla maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróság elutasító döntésével és annak az ítéletben kifejtett jogi indokaival. Az ítéltábla csupán utal az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokaira, valamint a kulturális többletköltség iránti követeléssel kapcsolatban korábban kifejtett jogi indokokra.

Háztartási- és ház körüli munkák költsége:

Az alperes elévülési kifogását az ítéltábla nem találta megalapozottnak az alábbi okok miatt:

A Ptk. 280. § (3) bekezdése értelmében a tartásdíjat, az életjáradékot, illetve a baleseti járadékot időszakonként előre kell fizetni. A jogosult a hat hónapnál régebben lejárt és alapos ok nélkül nem érvényesített részleteket bírósági úton többé nem követelheti.

A Ptk. a baleseti járadék fogalmát használja, azonban nem határozza meg azt, hogy mik a baleseti járadék ismérvei, milyen járadékokat kell baleseti járadéknak tekinteni.

A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának a baleseti járadék elévüléséről szóló PK 52. számú állásfoglalása a baleseti járadékkövetelések elévülésének kezdő időpontját az első keresetvesztéshez (jövedelemvesztéshez) köti. Ebből okszerűen az a következtetés vonható le, hogy a baleseti járadéknak a balesetet szenvedett személyek keresetét (jövedelmet) pótló járadékát kell tekinteni [Ptk. 356. § (1) bekezdése].

A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának PK 47. számú állásfoglalása a baleseti járadékként határozza meg a baleset következtében meghalt személy hozzátartozóját megillető tartáspótló járadékot is [Ptk. 358. § (1) bekezdése].

A Fővárosi Ítéltábla jogi álláspontja szerint baleseti járadéknak csak a jövedelempótló és a tartást pótló járadék minősül, míg a balesetben megsérült személyt megillető, ismétlődően, időszakonként visszatérő költségek pótlását célzó járadék nem tartozik a baleseti járadék körébe. Ezt támasztják alá a Legfelsőbb Bíróságnak azok az eseti döntései is, amik az ilyen költségpótló járadékot nem baleseti járadékként, hanem baleseti kártérítésként fizetendő járadékként (BH 2009. 209.) vagy a baleseti sérült ápolásával és gondozásával felmerülő többletköltséggént (BH 2001. 15.) írják körül.

Mivel a károsult balesettel összefüggésben felmerült költségeinek pótlását célzó járadék nem minősül baleseti járadéknak, annak érvényesítését a Ptk. 280. § (3) bekezdésének második mondata nem korlátozza. Ebből az következik, hogy a perben az ilyen járadék hat hónapnál régebben lejárt, és alapos ok nélkül nem érvényesített részletei is érvényesíthetők.

A felperes tanúvallomásokkal bizonyította azt, hogy a balesetet megelőzően részt vett a háztartási- és a ház körüli munkák elvégzésében. A beszerzett orvosi szakvélemény és a perben kihallgatott tanúk vallomása alapján az elsőfokú bíróság helytállóan vonta le azt a következtetést, hogy a felperes a baleseti sérüléseiből eredő testi fogyatékossága miatt a háztartási és a ház körüli munkák ellátásában jelenleg csak korlátozott módon és korlátozott mértékben tud részt venni. Ennek következménye pedig az, hogy mindazokat a háztartási és ház körüli munkákat, amiket a baleset előtt a felperes végzett el, de amelyek elvégzésére jelenleg nem képes, másoknak, a felperes hozzátartozóinak kell ellátniuk.

Itt hangsúlyozza az ítéltábla, hogy a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján az okozott kár megtérítésére és a károkozás hátrányos következményeinek a kiküszöbölésére elsősorban a kárért felelős személy köteles. A károsult hozzátartozóitól nem várható el az, hogy ingyenesen lássanak el olyan tevékenységeket, amelyeket korábban a károsult végzett el, és ezzel a kárért felelős személy kártérítési kötelezettségét ellenszolgáltatás nélkül enyhítsék. Erre figyelemmel a felperes háztartási és ház körüli munkák költségének megtérítésére irányuló követelésének a jogalapja fennáll.

A Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg. A bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el.

A Pp. 206. § (3) bekezdése kimondja, hogy a bíróság a kártérítés vagy egyéb követelés összegét ha szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján meg nem állapítható, a per összes körülményeinek mérlegelésével belátása szerint határozza meg.

Az elsőfokú bíróság a perben rendelkezésre álló bizonyítékok és egyéb adatok Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő, okszerű mérlegelésével állapította meg azoknak a munkáknak a körét és időigényét, amely munkák elvégzésében a felperest az egészségi állapota megakadályozza, vagy korlátozza. Ugyancsak helyes és okszerű mérlegeléssel állapította meg az elsőfokú bíróság az ilyen háztartási és ház körüli munkák költségének az összegét figyelemmel arra is, hogy a hozzátartozó által végzett tevékenység ellenértéke nem lehet azonos a hasonló tevékenységet kifejezetten jövedelemszerzés céljából folytató vállalkozások díjával, vagy munkavállalók munkabérével. Mindezek miatt az ítélőtábla nem látott lehetőséget a lejárt és a folyamatos járadék összegének a felemelésére, sem annak mérséklésére.

Erőmegfeszítés:

A Ptk. 356. § (1) bekezdése értelmében, akinek munkaképessége baleset folytán csökkent, csak akkor követelhet járadékot, ha a baleset utáni keresete (jövedelme) a baleset előtti keresetét - neki fel nem róható okból - nem éri el.

A Ptk. 356. § (3) bekezdése kimondja, hogy a járadék megállapításánál a balesetért felelős személy javára nem vehető figyelembe az a kereset (jövedelem), amelyet a balesetet szenvedett személy a balesetből eredő jelentős testi fogyatékosága ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel ér el.

Ezeknek a törvényi rendelkezéseknek az alapján a balesetet szenvedett személy rendkívüli munkateljesítménye a baleseti járadék összegének a megállapításánál értékelhető; az erőmegfeszítés, illetve a rendkívüli munkateljesítmény azonban önálló járadékigényt nem alapoz meg. Azok a hátrányok, amelyek a károsultat a munkaképesség csökkenése, vagy a maradandó testi fogyatékoság következtében a jövedelemvesztésen felül érik nem vagyoni kárként értékelhetők, és nem vagyoni kártérítéssel küszöbölhetők ki. Mindezek miatt a felperes erőmegfeszítésre alapított járadék iránti követelésének a jogalapja nem áll fenn, a kereset ebben a körben nem megalapozott.

Jövedelemvesztés:

A Ptk. 357. § (1) bekezdése kimondja, hogy a balesetet szenvedett személy keresetvesztését (jövedelem kiesését) általában a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres kereset (jövedelem) havi átlaga alapján kell meghatározni.

A felperes mind a balesetet megelőzően, mind azt követően egyéni vállalkozóként végzett jövedelemszerző tevékenységet. Az egyéni vállalkozó jövedelmének az adókkal és járulékokkal nem csökkentett vállalkozói kivétet kell tekinteni. Csak a baleset előtti és a baleset utáni évben elért vállalkozói kivétek adókkal és járulékokkal nem csökkentett összegének az összehasonlításából lehet

megállapítani azt, hogy a felperesnek keletkezett-e a balesettel okozati összefüggésben jövedelemvesztesége, vagy sem.

Az alperes a fellebbezésében helytállóan mutatott rá arra, hogy az elsőfokú bíróság 2005. évi adókkal és járulékokkal nem csökkentett kivétjének a 2006. évi személyi jövedelemadóval már csökkentett kivét összegével való összehasonlítása alapján állapította meg a felperes jövedelemveszteségét. Az ítélet tábla osztotta az alperes fellebbezési álláspontját, ami szerint a jövedelemveszteség számításának az elsőfokú bíróság által alkalmazott módja nem megfelelő.

Az elsőfokú bíróság nem derítette fel azt, hogy a felperes a teljes keresőképtelensége időszakára milyen jogcímen részesült táppénzben, és ez a táppénz korábbi keresetének hány százaléka volt. Abban az esetben ugyanis, ha a felperes a keresőképtelensége idejére keresete száz százalékanak megfelelő táppénzben részesült, akkor - ahogy arra az alperes a fellebbezésében helyesen hivatkozott - a felperesnek erre az időszakra keresetvesztesége nem mutatható ki. Abban az esetben azonban, ha a felperes táppénze csak a korábbi keresetének meghatározott hányada volt, akkor a keresőképtelenség idejére a felperest megilleti a táppénz és a korábbi kereset közötti különbség összege.

A felperes a keresetében állította, hogy 2008-ban a baleseti sérülésekre és az egészségi állapotára visszavezethető okból egyáltalán nem tudott jövedelemszerző tevékenységet folytatni. Az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hogy a felperes 2008-ban elszenvedett jövedelemvesztesége ok-okozati összefüggésben áll-e a baleset bekövetkezésével, és a 2008. évi jövedelem elvesztése felróható-e a felperesnek.

Mindezek miatt az elsőfokú bíróság jövedelemveszteségre vonatkozó döntése megalapozatlan, a megalapozott döntéshez a bizonyítási eljárás kiegészítése szükséges.

Nem vagyoni kártérítés:

Az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő, helyes és okszerű mérlegeléssel határozta meg a felperest ért nem vagyoni károk körét. Az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (3) bekezdésének helyes alkalmazásával, a felperest ért nem vagyoni károk jellegével és súlyosságával arányban állóan állapította meg a felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét, az összeg megállapítása során az okszerű mérlegelés kereteit nem lépte túl.

Az alperes fellebbezésében foglaltakkal kapcsolatban az ítélet tábla arra mutat rá, hogy a felperes egyidejűleg szenvedte el a fiának elvesztéséből, valamint az egészségkárosodásból, maradandó testi fogyatékoságból és munkaképesség csökkenésből eredő hátrányokat. A gyermek elvesztéséből és a maradandó egészségkárosodásból származó hátrányok egyidejű felmerülése erősítette mindkét hátrány felperesre kedvezőtlen hatásait, ezzel súlyosbította a felperes nem vagyoni

kárait. Ezt a körülményt a nem vagyoni kártérítés összegének megállapításánál, mint lényeges mérlegelési szempontot különös súllyal kellett figyelembe venni. Mindezek miatt az ítélőtábla a nem vagyoni kártérítés összegének a mérséklésére nem látott lehetőséget.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítélőtábla a Pp. 213. § (2) bekezdésének alkalmazásával részítéletet hozott, az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az alperes marasztalását leszállította. A jövedelemveszteség megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezést a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján helyezte hatályon kívül, és utasította az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat meghozatalára.

Az ítélőtábla meghagyja az elsőfokú bíróságnak, hogy a megismételt eljárásban a felperes által a baleset előtti évben elért, majd a balesetet követő években elért vállalkozói kivét adókkal és járulékokkal nem csökkentett összegének az egybevetése alapján foglaljon állást abban a kérdésben, hogy a felperesnek keletkezett-e jövedelemvesztesége. Derítse fel az elsőfokú bíróság azt is, hogy a teljes keresőképtelenség idejére a felperesnek folyósított táppénz összege elérte-e a felperes korábbi havi átlagkeresetének az összegét. Csak ennek a tisztázása után dönthető el megalapozottan az, hogy a felperesnek a teljes keresőképtelensége idején keletkezett-e jövedelemvesztesége. Meghagyja továbbá az ítélőtábla az elsőfokú bíróságnak, hogy folytasson le bizonyítást arra vonatkozóan, hogy a felperes 2008. évi jövedelem kiesése ok-okozati összefüggésben áll-e a felperest ért balesettel, továbbá, hogy a jövedelemveszteség felróható-e a felperesnek. Csak ezeknek a körülményeknek a tisztázása után tud az elsőfokú bíróság megalapozottan állást foglalni a felperes 2008. évi jövedelemveszteség megtérítésére irányuló követeléséről. A felperes jövedelemveszteség iránti igényének elbírálása után állapítható meg a peres felek pernyertességének-pervesztességének végleges aránya, és ennek ismeretében hozható rendelkezés az elsőfokú perköltség viseléséről.

A Fővárosi Ítélőtábla a Pp. 239. §-a szerint alkalmazott Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest másodfokú részperköltség megfizetésére.

, 2011. július 8.

. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke, Dr. Lente Sándor s. k. előadó bíró, Dr. Csóka István s. k. bíró